

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 182g/2022

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din Codul de procedură penală

(înaintarea cererilor și a demersurilor)

CHIȘINĂU

9 martie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 11 noiembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 9 martie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 245 alin. (1) în coroborare cu articolele 346 și 364 din Codul de procedură penală, ridicată de dl R. Z., în dosarul nr. 12r-49/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de domnii judecători Alexandru Gafton, Boris Talpă și Igor Chiroșca din cadrul Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Curții de Apel Chișinău se află recursul formulat de dl avocat Gheorghe Malic, în interesele dlui R.Z., împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 14 aprilie 2022 privind aplicarea sechestrului asupra unor bunuri.

4. La 22 august 2022, dl R.Z. a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 245 alin. (1), 346 și 364 din Codul de procedură penală.

5. Printr-o încheiere din 14 septembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 245 Înaintarea cererilor și demersurilor

„(1) Cererile și demersurile pot fi depuse la orice etapă a desfășurării procesului penal. Persoana care depune cerere sau demers trebuie să indice în legătură cu care circumstanță solicită efectuarea acțiunii procesuale respective sau adoptarea hotărârii. Cererile și demersurile scrise se anexează la dosarul penal, iar cele orale se includ în procesul-verbal al acțiunii procesuale sau al ședinței de judecată.

[...]”

Articolul 346

Examinarea cererilor, demersurilor și recuzărilor

„La soluționarea cererilor, demersurilor și recuzărilor înaintate de către părți la ședința preliminară, părțile își expun opiniile asupra chestiunii în cauză. În cazul în care cererile, demersurile sau recuzările au fost respinse, ele pot fi înaintate repetat în ședință la judecarea cauzei.”

Articolul 364

Formularea și soluționarea cererilor sau demersurilor

„(1) Președintele ședinței întrebă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri.

(2) Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată.

(3) Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate.

(4) Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Cu referire la prevederile contestate, autorul sesizării afirmă că normele în discuție stabilesc reguli generale cu privire la consemnarea în procesele-verbale ale ședințelor de judecată a cererilor și demersurilor verbale înaintate de părți în instanța de judecată, însă nu reglementează această procedură în cazul ședințelor de examinare a cauzelor în recurs. În aceste proceduri, instanțele de recurs nu întocmesc procese-verbale și nu consemnează cererile și demersurile verbale ale părților. Autorul sesizării consideră că din cauza acestei omisiuni există riscul ca cererile și demersurile orale înaintate de părți în instanța de recurs să nu fie soluționate sau să nu poată fi utilizate ulterior în alte proceduri, pentru că nu au fost înregistrate în formă scrisă. Din aceste motive, autorul menționează că i-a fost impus să depună în scris cererile respective.

9. Prin urmare, autorul sesizării susține că instanța de recurs dispune de o putere discreționară nejustificat de amplă care i-ar permite să nu soluționeze efectiv demersurile depuse în formă verbală în ședința de judecată și să nu motiveze respingerea acestora, privând astfel părțile de garanțiile unui proces echitabil.

10. În ansamblu, autorul sesizării susține că normele contestate contravin articolelor 4, 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor

prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, ridicată de o parte într-un proces din fața instanței de judecată, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie articolele 245 alin. (1), 346 și 364 din Codul de procedură penală. Prevederile contestate nu au fost supuse controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor autorului excepției.

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în fața Curții de Apel Chișinău într-o cauză împotriva încheierii judecătorului de instrucție de aplicare a sechestrului. Astfel, Curtea admite că dispozițiile contestate ale Codului de procedură penală ar putea fi aplicate în această cauză.

16. Autorul sesizării pretinde că prevederile contestate contravin articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

17. Referitor la pretinsa încălcare a articolului 4 din Constituție, Curtea subliniază că în prezenta cauză acest articol comportă un caracter general și nu poate constitui un reper individual și separat (a se vedea DCC nr. 74 din 27 mai 2021, § 19). Referitor la pretinsa încălcare a articolelor 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (DCC nr. 74 din 16 iunie 2022, § 17).

18. Referitor la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție, Curtea menționează că articolul 245 alin. (1) din Codul de procedură penală reglementează dreptul părților de a formula cereri și demersuri la orice etapă a procesului penal și includerea acestora în procesul-verbal al ședinței de judecată. De asemenea, articolele 346 și 364 din același Cod prevăd condițiile de formulare și de soluționare a cererilor și demersurilor formulate de părți la diferite etape ale procesului judiciar. Faptul că autorul sesizării menționează că în practică instanțele de recurs nu consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată cererile și demersurile verbale ale părților reprezintă o problemă de aplicare a legii procesual penale. Prin urmare, Curtea menționează că autorul excepției nu a formulat o critică veritabilă de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile atacate, ci a contestat, în realitate, modul de interpretare și de aplicare a normelor contestate în coroborare cu alte articole din Codul de procedură penală, precum și practica judiciară creată. În acest context, Curtea a notat că ține de competența instanțelor de judecată să decidă cu privire la fiecare cerere sau demers înaintat spre examinare (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29).

19. În aceste condiții, Curtea reține că autorul excepției nu a demonstrat incidența articolelor 20 și 26 din Constituție. Pentru că nu s-a demonstrat o ingerință într-un drept fundamental, Curtea subliniază că nu sunt incidente nici articolele 4, 23 și 54 din Constituție.

20. În baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 245 alin. (1) în coroborare cu articolele 346 și 364 din Codul de procedură penală, ridicată de dl R. Z., în dosarul nr. 12r-49/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 9 martie 2023
DCC nr. 24
Dosarul nr. 182g/2022*